

HARJOITUKSIA OPPIAINEITTAIN: ÄIDINKIELI

Oma puu

Jokainen oppilas valitsee oman puun. Tehtävää voi muunnella lähes rajattomasti. Kukin oppilas istuu oman puunsa juurelle ja merkitsee muistiin puuhun liittyviä ajatuksia ja tuntemuksiaan, vapaasti muotoiltuna tai runomuodossa. Kukin piirtää kartan tai kuvailee omin sanoin, miten puun löytää.

- Kasvaako lähetyillä muita saman lajin puita?
- Kasvaako lähellä taimia, jotka saattavat olla omasta puusta lähtöisin?
- Miten ihminen, esim. oppilas itse, voi hyödyntää puuta?

Lähde: Metsä vastaa

Kaikenlaisia ajatuksia

Sinä ja luokkasi olette hakkuualalla, kasvatusmetsässä tai aukealla. Jos teillä ei ole mahdollisuutta käydä metsässä voitte katsella kuvia hakkuuaukeasta. Keskustelkaa:

- Mitä tunnette ja ajattelette nähdessänne kasvatusmetsän tai hakkuuaukean?
- Mikä herättää nämä tuntemukset ja ajatukset?
- Miten eri ihmiset näkevät saman metsän? Esimerkiksi metsänomistaja, ulkoilija tai luonnonsuojelija.
- Muutokset kasvillisuudessa. Kasvaako aukealla enemmän vai vähemmän horsmaa, vadelmaa, mustikkaa jne.?
- Miten alueella kasvaneet puut hyödynnetään?
- Käytämmekö me puusta valmistettuja tuotteita?
- Millaista elämämme olisi, jos emme voisi hyödyntää puuta luonnonvarana?
- Miksi metsiä kutsutaan "vihreäksi kullaksi"?

Lähde: Metsä vastaa

Lajitietoutta

Oppilaat jaetaan joukkueisiin. Jokaiselle joukkueelle annetaan sana, esim. **keto**. Kullekin joukkueelle annetaan eri sana ja sanojen on oltava yhtä pitkiä. Oppilaat yrittävät löytää luonnosta esineitä, yhden kullekin kirjaimelle, esim.

k = kataja
e = esikko
t = terho
o = oksa

Joukkueet lähtevät etsimään aineksia yhtä aikaa (lämpimikseen vaikka kilpailumuotoisesti). Kun joukkueet ovat valmiita, muut yrittävät tulkita toistensa luontosanoja. Se harjaannuttaa sekä luonnon/lajituntemusta että luku- ja kirjoitustaitoja. Mielikuvituskin saa vauhtia. Joukkueet voivat myös rakentaa näyttelyn esineistään.

Lähde: Metsä vastaa

Kortti metsästä

Oppilaat kirjoittavat kortin puusta tai jostain muusta metsän eliöstä. Oppilaat valitsevat itselleen puun ja eläytyvät puun elämään. He kertovat, mitä puu näkee, kuulee, suunnittelee, mistä se uneksii, jne. Oppilaat kirjoittavat kuin he olisivat itse tuo puu.

Tarvikkeet:

- A4-kokoinen kartonki. Toiselle puolelle vedetään viiva, johon tulee vastaanottajan nimi.
- kynä ja paperia
- liituja tai vesivärejä, siveltimiä ja vettä

Kertaa, mitä adjektiivi tarkoittaa. Käytä havainnollisia esimerkkejä, kuten: Puulla on ruskea, paksu ja epätasainen kuori. Puu huojuu kovassa tuulessa. Anna oppilaille aluksi tehtäväksi keksiä adjektiivi, joka kuvaa

- a. metsää
- b. auringonpaistetta
- c. sadesäätä

Oppilaat kirjoittavat adjektiivit paperille, esim: Vihreä metsä. Kaunis auringonpaiste. Sumuinen sadesäätä. Oppilaat saavat itse päättää, kenelle puu lähettää kortin, eli kuka on kortin vastaanottaja. Kertaa käsitteitä vastaanottaja ja lähettäjä ja muistuta päivämäärän lisäämisestä korttiin.

Korttiin voidaan kirjoittaa:

- millainen sää on juuri sillä hetkellä
- kuka on käynyt lähiaikoina tapaamassa puuta
- onko tapahtunut jotain vaarallista
- ketä puulla on naapureina

Korttiin tarvitaan kuva

Oppilaat piirtävät korttiin myös kuvan liiduilla, tusseilla tai vesivärillä. Värejä voi ottaa myös luonnosta esim. hankaamalla ruohoa tai lehtiä korttiin. Kuva voi esittää puuta tai puun osaa, kuten lehteä, kuorta tai käpyä.

Lähde: Metsä vastaa

Metsäaakkoset

Kukkia, käpyjä, oksia, lintuja ja muita metsästä löytyviä asioita voi käyttää kirjoitustehtävässä. Anna oppilaiden valita joko yksin tai ryhmissä jokin kaunis nimi tai muu asia. Sen jälkeen heidän on etsittävä luonnosta jokin asia jokaista sanan kirjainta kohden tai he voivat piirtää asian. Oppilaille annetaan tehtävää varten tietty aika. Kun aika on päättynyt, he yrittävät lukea yhdessä toistensa sanoja. Tässä on muutamia esimerkkejä sanoista, joista voi olla apua:

A apila, ampiainen, apolloperhonen
E etana, esikko
H hirvi, hämähäkki, hyttynen
I iilimato
J jäkälä, joutsen, jänis
K kivi, käpy, kuusi
L lepakko, leppä, lokki
M mänty, muurahainen, mustikka
N nokkonen, naava, niittyleinikki

O oksi, orava, orvokki
P puolukka, pihlaja, pähkinä
R rastas, rauduskoivu
S sieni, sammal, sulka
T talitiainen, tuohi, tammi
U ukonkello
V vadelma, varis, valkovuokko
Y yövilka, yökkönen

Lähde: Metsä vastaa

Muodosta sanoja metsässä

Metsässä ja luonnossa on runsaasti sanoja, jotka aktivoivat kaikkia aisteja. Tässä harjoituksessa metsä ja luonto ovat oppilaiden inspiraation lähteenä, kun he keksivät niihin liittyviä sanoja.

- Ompele pieniä naruilla suljettavia kangaspusseja tai käytä pieniä läpinäkymättömiä muovipusseja.
- Oppilaat leikkaavat kartongista pieniä neliöitä (5 x 5 cm). Kuhunkin neliöön kirjoitetaan yksi kirjain (kaikki aakkosten kirjaimet)
- Hanki isoja arpakuutioita tai anna oppilaiden tehdä sellaisia teknisen työn tunnilla.
- Matkalla metsään voit kertoa metsään ja luontoon liittyvistä asioista; puista, ruohokasveista, sammalista, jäkälästä, jne.

Jaa oppilaat metsässä 3-4 oppilaan ryhmiin. Kukin ryhmä saa kaksi pussillista kirjaimia, kokonaiset aakkoset kussakin pussissa. Oppilaat ryhmittelevät kirjaimet siten, että vokaalit ovat toisessa ja konsonantit toisessa pussissa. Kullekin ryhmälle jaetaan lisäksi arpakuutio. Kullakin oppilaalla on mukanaan kynä ja paperia.

Säännöt

Oppilaat heittävät vuorotellen arpakuutiota:

- 1, 2, 3 ja 4; oppilas ottaa kirjaimen pussista, jossa on konsonantti
- 5 ja 6; oppilas ottaa kirjaimen pussista, jossa on vokaali
- Kun kirjaimet loppuvat, miettii kukin oppilas mahdollisimman monta sanaa hänellä olevista kirjaimista. Sanat kirjoitetaan paperille.

Voit itse kehittää teemaa pidemmälle ja luokka voi yhdessä tarkistaa

- kuka on keksinyt eniten sanoja
- kuka on keksinyt pisimmän sanan
- kuka on keksinyt eniten metsään ja luontoon liittyviä sanoja

Lähde: Metsä vastaa

Uutisia metsästä

1. Etsi viikon ajalta kaikki löytämäsi metsää koskevat uutiset sanomalehdistä.
2. Etsi jokaisesta uutisesta pääasia.
3. Luokittele metsä uutiset taulukkoon. Metsä uutiset vuonna ___ viikolta ____
4. Mistä metsän asioista mielestäsi tutkimusviikolla kirjoitettiin eniten?
5. Mikä uutisista oli mielestäsi kiinnostavin? Miksi?

	Pääasia	Kotimaa/ulkomaa
Metsän eläimet		
Metsän keräilytuotteet		
Metsien kunto		
Metsäteollisuus		
Metsästys		
Metsänhoito		
Muu		

Lähde: Metsä vastaa